

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ
ЧЕРНІГІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

06 травня 2016 року

м. Чернігів

№ 37 -рк

Справа № 02-05/37-2015

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Адміністративна колегія Чернігівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 02-05/37-2015 про порушення публічним акціонерним товариством «Чернігівобленерго» законодавства про захист економічної конкуренції та подання відділу досліджень та розслідувань з попередніми висновками від 15.02.2016 № 04 - пв,

ВСТАНОВИЛА:

07.10.2015 до територіального відділення надійшла заява приватного підприємства «Айрент» (вул. Щорса, 54 – г, м. Чернігів, 14017, ідентифікаційний код 38179393, надалі – ПП «Айрент», Заявник) від 02 жовтня 2015 року, вхідний № 02-01/456 про неправомірні дії публічного акціонерного товариства «Чернігівобленерго» (надалі - ПАТ «Чернігівобленерго», Товариство, Відповідач) щодо надання йому проекту договору про приєднання, що не є стандартним у той час, як проект договору має бути на стандартне приєднання (надалі – Заява).

За результатами розгляду Заяви розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 28.10.2015 за № 37-2015/1-рп/к розпочато розгляд справи № 02-05/37-2015 за ознаками вчинення ПАТ «Чернігівобленерго» порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»: дії у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку приєднання до власних місцевих (локальних) електричних мереж, що можуть призвести до ущемлення інтересів суб'єкта господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

ПАТ «Чернігівобленерго» (ідентифікаційний код 22815333, юридична адреса: вул. Горького, 40, м. Чернігів, 14000) зареєстровано державним реєстратором 20.04.2011(номер запису 10641050030004479), здійснює діяльність на підставі статуту, затвердженого протокольним рішенням загальних зборів акціонерів від 18.04.2011 №7, відповідно до Законів України «Про природні монополії», «Про електроенергетику», постанов НКРЕ від 13.06.1996 №15 «Про затвердження Умов та Правил здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами», зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 26.07.1996 №408/1433, із змінами (надалі - Умови та Правила), від 31.07.1996 № 28 «Про затвердження Правил користування електричною енергією», зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 02.08.1996 №417/1442 (надалі - Правила користування), від 17.01.2013 №32 «Про затвердження Правил приєднання електроустановок до електричних мереж, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 08.02.2013 за № 236/22768, (надалі — Правила приєднання), інших законодавчих та нормативно - правових актів України, а також у відповідності з рішеннями органів управління Товариства, прийнятими у межах їх компетенції, положеннями, внутрішніми правилами, процедурами, регламентами та іншими власними локальними правовими актами, прийнятими відповідно до статуту.

Види діяльності за КВЕД - 2010:

- 35.13 розподілення електричної енергії;
- 35.11 виробництво електроенергії;
- 35.14 торгівля електроенергією.

Основними видами діяльності ПАТ «Чернігівобленерго» є передача та розподіл електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом, які здійснюються за ліцензіями, виданими Національною комісією регулювання електроенергетики України (надалі – НКРЕ), на:

- передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами від 22.09.2005 №220524, що змінена у зв'язку зі зміною назви Товариства, на ліцензію: серія АГ № 500367 від 19.05.2011,
- постачання електричної енергії за регульованим тарифом: серія АГ №500368 від 19.09.1996.

У розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Товариство є суб'єктом господарювання.

Відповідач займає монопольне становище на регіональному ринку передачі та розподілу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами в межах Чернігівської області з часткою 100%.

Дослідження на ринку приєднання до місцевих (локальних) електричних мереж і визначення на ньому становища ПАТ «Чернігівобленерго» проведено згідно зі статтею 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та

Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженою розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01 квітня 2002 року за № 317/6605 (надалі – Методика).

Товарами, щодо яких визначається монопольне становище, є послуги з приєднання до місцевих (локальних) електричних мереж ліцензіата (надалі – Послуги).

Основними споживачами Послуг у межах Чернігівської області, щодо яких проводилось дослідження, є фізичні та юридичні особи.

Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах яких споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого (пункт 5.1. Методики).

При наданні Послуг Товариство керується Методикою розрахунку плати за приєднання електроустановок до електричних мереж, затвердженою постановою НКРЕ від 12.02.2013 № 115, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 28.02.2013 за № 339/22871.

Послуги надаються на платній основі, є продуктом діяльності Товариства, призначеним для реалізації і розглядаються як товар, який не має замінників.

Враховуючи спеціальні споживчі властивості надання послуг з приєднання до власних місцевих (локальних) електричних мереж, регламентованих нормативно - технічними актами, взаємозамінні товари, подібні за призначенням, споживчими властивостями та характеристиками відсутні. Таким чином, товарні межі ринку обмежені Послугами.

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним (пункт 6.1. Методики).

Територіальні межі ринку визначаються згідно Ліцензій.

Територія здійснення ліцензованої діяльності – територія адміністративно-територіальної одиниці, де розташовані місцеві (локальні) електричні мережі, що перебувають у власності ліцензіата, яку ліцензіат погоджує з центральним органом виконавчої влади, що здійснює управління в електроенергетиці, указується ліцензіатом в описі за формою, наведеною в додатку до Умов та Правил, і затверджується НКРЕ в установленому порядку. Якщо на території адміністративно-територіальної одиниці розташовані електричні мережі інших ліцензіатів, то територія здійснення ліцензованої діяльності кожного з цих ліцензіатів визначається відповідно до території розташування об'єктів електроенергетики, що перебувають у власності ліцензіата.

Відповідно до постанови НКРЕ від 17.08.2005 № 663, територією здійснення ліцензованої діяльності є Чернігівська область.

У зв'язку з вищевикладеним, територіальними (географічними) межами ринку Послуг є Чернігівська область, де розташовані належні ПАТ «Чернігівобленерго» місцеві (локальні) електромережі.

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно – грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок із сталою структурою (пункт 7.1. Методики). Ліцензії, на підставі яких ПАТ «Чернігівобленерго» здійснює господарську діяльність, не обмежені періодом часу.

Часовими межами ринку визначено проміжок часу 2015 рік та січень - березень 2016 року.

Частка ПАТ «Чернігівобленерго» на ринку послуг з приєднання до місцевих (локальних) електричних мереж, незалежно від кількості наданих ним Послуг, становить 100% у зв'язку з тим, що замовник позбавлений права вибору, оскільки Послуги, відповідно до Правил приєднання, має право надавати тільки електропередавальна організація – суб'єкт господарювання, який здійснює підприємницьку діяльність з передачі електричної енергії відповідно до ліцензії.

Отже, Відповідач займає монопольне (домінуюче) становище на вказаному ринку (абзац другий частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

Потенційні конкуренти ПАТ «Чернігівобленерго» на ринку Послуг в межах Чернігівської області відсутні.

Крім цього, для потенційних конкурентів мають місце адміністративні бар'єри для вступу на ринок, оскільки для здійснення господарської діяльності на вищевказаному ринку необхідно отримати ліцензію на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами.

Таким чином, ПАТ «Чернігівобленерго» за результатами діяльності в 2015 році та січні - березні 2016 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до місцевих (локальних) електричних мереж з часткою 100% у територіальних межах Чернігівської області.

Відносини, які виникають під час приєднання новозбудованих, реконструйованих чи технічно переоснащених електроустановок замовників (крім когенераційних установок) до електромереж, врегульовані Правилами приєднання.

Положеннями пункту 1.2 Правил приєднання визначено, що:

приєднання електроустановки – надання електропередавальною організацією послуги замовнику із створення технічної можливості для передачі (прийняття) в місце приєднання електроустановки замовника відповідної потужності до електричних мереж електропередавальної організації

(у тому числі новозбудованих) електричної енергії необхідного обсягу з дотриманням показників її якості та надійності;

стандартне приєднання - приєднання електроустановки (крім електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії) замовника до діючих мереж електропередавальної організації на відстань, що не перевищує 300 метрів по прямій лінії від місця забезпечення потужності до місця приєднання, яке диференціюється за ступенями потужності: перший ступінь - до 16 кВт включно; другий ступінь - від 16 кВт до 50 кВт включно; третій ступінь від 50 кВт до 160 кВт включно.

Прикінцевими положеннями Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо плати за приєднання до мереж суб'єктів природних монополій» (від 22.06.2012 № 5021 -VI) встановлено, що стандартне приєднання до електричних мереж за ступенями потужності вводиться в дію:

перший ступінь - з 1 січня 2013 року;

другий ступінь - з 1 січня 2015 року;

третій ступінь - з 1 січня 2017 року.

Порядок стандартного приєднання об'єкта ПП «Айрент», терміни приєднання об'єкту замовника до мереж електропередавальної організації та укладення договору про постачання, встановлені другим розділом Правил приєднання.

У ході розроблення проекту договору про приєднання (нестандартне приєднання) до електричних мереж та технічних умов Товариством проаналізовано можливі варіанти приєднання електроустановок Заявника і встановлено, що оптимальним варіантом є приєднання об'єкта Заявника з будівництвом ТП 10/0,4 кВ, оскільки всі ТП, які належать ПАТ «Чернігівобленерго» в радіусі 300 м від об'єкта ПП «Айрент», перевантажені (ТП - 29 та ТП - 93) або завантажені до максимально допустимої потужності (ТП - 31):

Пунктом 1.7.1 Правил приєднання передбачено, що для визначення типу приєднання (стандартне приєднання або приєднання, яке не є стандартним) за точку забезпечення потужності приймається найближча точка в існуючих (діючих) електричних мережах (кабельна лінія, повітряна лінія або трансформаторна підстанція) електропередавальної організації ступеня напруги, що відповідає ступеню напруги в точці приєднання.

07.08.2015 ПП «Айрент» надано ПАТ «Чернігівобленерго» заяву про приєднання електроустановки певної потужності за адресою м. Чернігів, вул. Щорса, 54 -Г із замовленою до приєднання потужністю - 50 кВт і відстанню приєднання електроустановки замовника до діючих мереж електропередавальної організації, що не перевищує 300 метрів по прямій лінії, що підпадає під стандартне приєднання (пункт 1.7.1 Правил приєднання).

Згідно інформації Товариства, на відстані, найближчій по прямій лінії до місця приєднання об'єкта Заявника (до 300 метрів), знаходяться три трансформаторні підстанції (ТП-31, ТП-29, ТП-93), які належать ПАТ

«Чернігівобленерго».

Слід зазначити, якщо найближча точка за визначенням пункту 1.7.1 Правил приєднання не є точкою забезпечення потужності та не має відношення до фактичної точки забезпечення потужності для конкретного приєднання, електропередавальна організація має право проводити розвиток електричних мереж від будь-якої технічно обґрунтованої точки забезпечення потужності, у тому числі, і на ступенях напруги, що відрізняються від ступеня напруги в точці приєднання. Тобто, електропередавальна організація повинна за власні кошти проводити розвиток електричних мереж у разі, якщо не вистачає вільної потужності для стандартного приєднання.

Тип Приєднання об'єкту ГПП «Айрент» Відповідач визначив як не стандартне та надав 31.08.2015 Заявнику проект договору про приєднання до електричних мереж ПАТ «Чернігівобленерго», в той час, як відповідно до Правил – приєднання, повинно було бути стандартним.

Слід зазначити, що Товариством із Заявником 21.12.2015 укладено договір про приєднання до електричних мереж № 144/1-15 (надалі - Договір), який передбачає стандартний тип приєднання, тобто підписавши Договір, воно фактично визнало порушення.

Таким чином, публічне акціонерне товариство «Чернігівобленерго» вчинило порушення, передбачене частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді дій: зловживання монопольним становищем на ринку приєднання до місцевих (локальних) електричних мереж (визначення типу приєднання об'єкту ГПП «Айрент» таким, яке не є стандартним (в той час, як воно є стандартним) у порушення вимог пункту 1.7.1. Правил приєднання), що можуть призвести до ущемлення інтересів суб'єкта господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Правомірність такого висновку підтверджується і інформацією Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі – НКРЕКП), яка є органом державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг відповідно до статті 9 Закону України «Про електроенергетику» (лист від 25.12.2015 №13835/20/61-15).

Також дане спірне питання 16.10.2015 було розглянуто на засіданні Комісії інформаційно-консультаційного центру Товариства (далі - Комісія ІКЦ) за участю уповноважених представників сектору НКРЕКП, інспекції Держенергонагляду у Чернігівській області та представника Заявника.

Протокольним рішенням Комісії ІКЦ від 16.10.2015 № 67 постановлено:

1. Здійснити приєднання електроустановок Заявника згідно з розділом II Правил приєднання «Стандартне приєднання».

Відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19

квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), ПАТ «Чернігівобленерго» та Заявнику було надіслано копії подання з попередніми висновками № 04 – пв від 15.02.2016 у справі № 02-05/37-2015 (надалі – Подання) з пропозицією надати свої заперечення, зауваження щодо висновків, зроблених у Поданні.

Заперечень від Заявника на Подання не надходило.

ПАТ «Чернігівобленерго» повідомило, що не погоджується з висновками територіального відділення, викладеними в Поданні, та повідомило, що із Заявником 21.12.2015 укладено Договір, який передбачає стандартний тип приєднання, та просило не застосовувати штрафні санкції, оскільки:

- відповідно до умов Договору Товариство бере на себе обов'язок за власний рахунок здійснити виконання робіт по реконструкції ТП-29, яка на час укладення вищевказаного Договору, є перевантаженою та потребує реконструкції;

- для забезпечення приєднання Заявника Товариство взяло на себе зобов'язання виконати роботи по будівництву ЛЕП 0,4 кВ від РУ - 0,4 кВ ТП-29 до ввідно-розподільчого пристрою (ВРП) 0,4 кВ об'єкту замовника.

На засіданні адміністративної колегії представник ПАТ «Чернігівобленерго» порушення не визнав.

Щодо вчинення ПАТ «Чернігівобленерго» порушення, передбаченого частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку приєднання до місцевих (локальних) електричних мереж (надання ГП «Айрент» договору про приєднання з порушенням строків, визначених пунктом 2.1.2 Правил приєднання), що може призвести до ущемлення інтересів суб'єкта господарювання, які були б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку, слід зазначити наступне.

Такі висновки були зроблені територіальним відділенням при розгляді справи №02-05/37-2015 з огляду на те, що Відповідачем було порушено строк (встановлений пунктом 2.1.2 Правил приєднання) надання Заявнику підписаного договору про приєднання (31.08.2015) від дня подання заяви (07.08.2015).

Пунктом 2.1.2 Правил приєднання встановлено термін надання електропередавальною організацією замовнику договору на стандартне приєднання.

Як встановлено відділенням, ПАТ «Чернігівобленерго» 31.08.2015 надало ГП «Айрент» підписаний договір на приєднання, яке не є стандартним, в строки, що встановлені розділом III Правил приєднання.

Отже, вчинення вищезазначеного порушення з боку Товариства територіальним відділенням не доведено.

Чистий дохід від реалізації продукції ПАТ «Чернігівобленерго» за 2015 рік склав 1 457 181 тис. грн (Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) за 2015 рік форма 2).

При визначенні розміру штрафу адміністративна колегія врахувала наступні обставини:

- повторність порушень законодавства про захист економічної конкуренції з боку ПАТ «Чернігівобленерго» (справи №02-05/02-2015, №02-05/41-2015);
- порушення припинено;
- сприяння розгляду справи.

Враховуючи вищевикладене, на підставі статей 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статей 48, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 (із змінами), керуючись пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (із змінами), адміністративна колегія:

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що публічне акціонерне товариство «Чернігівобленерго» (ідентифікаційний код 22815333, місцезнаходження: 14000, м. Чернігів, вул. Горького, 40) за результатами діяльності в 2015 році та січні - березні 2016 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до місцевих (локальних) електричних мереж з часткою 100% у територіальних межах Чернігівської області.

2. Визнати, що публічне акціонерне товариство «Чернігівобленерго» вчинило порушення, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді дій: зловживання монопольним становищем на ринку приєднання до місцевих (локальних) електричних мереж (визначення типу приєднання об'єкту ПП «Айрент» таким, яке не є стандартним (в той час, як воно є стандартним) в порушення вимог пункту 1.7.1. Правил приєднання електроустановок до електричних мереж, затверджених постановою НКРЕКП від 17.01.2013 №32, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 08.02.2013 за № 236/22768), що

може призвести до ущемлення інтересів суб'єкта господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, вказане в пункті 2 цього рішення, накладити на публічне акціонерне товариство «Чернігівобленерго» штраф у розмірі 30 000 (тридцять тисяч) гривень.

4. Визнати, що не доведено вчинення ПАТ «Чернігівобленерго» порушення, передбаченого частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді дій: зловживання монопольним становищем на ринку приєднання до місцевих (локальних) електричних мереж (надання ПП «Айрент» договору про приєднання з порушенням строків, визначених пунктом 2.1.2 Правил приєднання електроустановок до електричних мереж, затверджених постановою НКРЕКП від 17.01.2013 №32, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 08.02.2013 за № 236/22768), що може призвести до ущемлення інтересів суб'єкта господарювання, які були б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку

Штраф, згідно зі статтею 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання копії рішення про накладення штрафу.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати територіальному відділенню документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рішення може бути оскаржено до господарського суду Чернігівської області у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова колегії

Н. Казацька